Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską

Projektowanie uniwersalne kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Autodiagnoza dostępności Muzeum Saturn w Czeladzi

Wstęp

Dostępność w instytucjach kultury to nie tylko obowiązek wynikający z przepisów prawa, lecz przede wszystkim wartość, która otwiera przestrzeń kultury na wszystkich odbiorców, niezależnie od ich wieku, stanu zdrowia czy stopnia sprawności. Projektowanie uniwersalne staje się w tym kontekście kluczowym narzędziem, pozwalając tworzyć rozwiązania przyjazne, równe i włączające.

Przedsięwzięcie szkoleniowe w ramach Zadania 1 umożliwiło zespołowi naszej instytucji pogłębienie wiedzy z zakresu standardów dostępności, poznania dobrych praktyk oraz nowoczesnych narzędzi wspierających równe uczestnictwo w kulturze. Wspólna praca całego zespołu pozwoliła na przeprowadzenie autodiagnozy dostępności, która stała się punktem wyjścia do dalszych działań naprawczych i rozwojowych. Na podstawie Autodiagnozy dostępności Muzeum Saturn w Czeladzi - zdiagnozowanych potrzeb i barier występujących na poszczególnych etapach podróży odbiorcy opracowaliśmy spójną Strategię Wdrażania Dostępności w Muzeum Saturn w Czeladzi.

Naszym celem jest nie tylko identyfikacja barier, lecz także konsekwentne ich usuwanie oraz tworzenie instytucji otwartej, w której każdy odbiorca może czuć się mile widziany i w pełni uczestniczyć w kulturze.

ZESPÓŁ I NASZE KOMPETENCJE

1. **Czy w instytucji została podjęta <u>oficjalnie</u> decyzja o rozwijaniu dostępności?**
   Tak.
2. **W jaki sposób ta decyzja została ogłoszona?**
   a) Zarządzeniem dyrektora.
   b) Ogłoszeniem w czasie zebrania zespołu.
3. **Czy w instytucji jest osoba pełniąca funkcję koordynatora/koordynatorki do spraw dostępności (lidera/liderki do spraw dostępności, specjalisty/specjalistki do spraw dostępności itp.)?**
   Tak.

Koordynator ds. dostępności został powołany zarządzeniem dyrektora Muzeum Saturn w Czeladzi nr 11/2025 z 18 czerwca 2025 roku. Koordynatorka ds. dostępności uczestniczyła we wszystkich etapach przedsięwzięcia szkoleniowego w ramach PUK organizowanego przez NCK. Koordynatorka

poprzez złożenie własnoręcznego podpisu potwierdziła zapoznanie się z treścią zarządzenia i obowiązkami w ramach powołania.

4. **Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto pełni tę funkcję?**
   a) Tak.

   Zespół instytucji został poinformowany o powołaniu koordynatora podczas spotkania pracowniczego.

5. **Czy dane kontaktowe do koordynatora/koordynatorki dostępności są opublikowane, np. na stronie internetowej instytucji?**
   Tak.

Dane koordynatorki wraz z numerem kontaktowym zostały zamieszczone w deklaracji dostępności umieszczonej w BIP i na stronie internetowej muzeum.

6. **Czy w instytucji jest zespół do spraw dostępności (formalnie powołany lub nieformalny)?**
   Tak.

Zespół ds. dostępności został powołany w sposób formalny przez Dyrektora muzeum Zarządzeniem nr 12/2025 w dniu 18 czerwca 2025.

7. **Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto wchodzi w skład zespołu do spraw dostępności?**
   Tak.

Zespół instytucji został poinformowany o powołaniu podczas spotkania pracowniczego. Członkowie zespołu, poprzez złożenie własnoręcznych podpisów, potwierdzili zapoznanie się z treścią zarządzenia powołującego ich w skład zespołu ds. dostępności. Informacja ta została także przekazana pozostałym pracownikom muzeum.

8. **Czy skład zespołu do spraw dostępności został podany np. na stronie internetowej instytucji?**
   a) Tak.
9. **W jakie prace angażowana jest osoba zajmująca się koordynacją dostępności w instytucji?**
   - przygotowywanie własnych inicjatyw merytorycznych,
   - diagnozuje problemy na różnych etapach podróży odbiorcy i proponuje zmiany w celu usunięcia braków,
   - konsultowanie wszystkich przygotowywanych działań merytorycznych,

- opracowywanie wytycznych dotyczących zapewniania dostępności,
- stale współpracuje z dyrekcją muzeum,
- kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności,
- dba o realizację minimów ustawowych w zakresie dostępności,
- koordynuje i wspiera proces tworzenia kluczowych dokumentów strategicznych, takich jak Autodiagnoza dostępności oraz Strategia Wdrażania Dostępności,
- inicjuje oraz współpracuje przy realizacji audytów dostępnościowych,
- koordynuje badania lokalnych potrzeb w zakresie dostępności, w tym utrzymywanie oraz nawiązywanie nowych relacji z organizacjami zrzeszającymi osoby ze szczególnymi potrzebami (OZN),
- współpracuję z zespołem ds. dostępności przy analizie ankiet i przeprowadzaniu ewaluacji, a także współtworzeniu raportów z zebranych wyników poewaluacyjnych.

10. W jakie prace jest angażowany zespół ds. dostępności w instytucji?

- konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne,
- przygotowuje własne działania merytoryczne,
- prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- współplanuje ofertę programową i wydarzenia uwzględniając szczególne potrzeby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji,
- stale współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji,
- dba o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności,
- jest organem doradczym, wspierającym proces tworzenia kluczowych dokumentów strategicznych, takich jak Autodiagnoza dostępności oraz Strategia Wdrażania Dostępności,
- inicjuje oraz współpracuje przy realizacji audytów dostępnościowych,
- koordynuje badanie lokalnych potrzeb w zakresie dostępności, w tym utrzymywanie oraz nawiązywanie nowych relacji z organizacjami zrzeszającymi osoby ze szczególnymi potrzebami (OZN), współtworzył „ankietę dostępności do oferty kulturalnej Muzeum Saturn w Czeladzi”,
- analizuje wyniki ankiet i przeprowadzone badania ewaluacyjne, a także współtworzy raporty z zebranych wyników poewaluacyjnych. Na podstawie wyników ewaluacji proponuje zmiany w ofercie programowej,
- inicjuje i koordynuje działania mające na celu poprawę dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej Muzeum,
- monitoruje realizację obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów z zapewnieniu dostępności.

11. Czy w instytucji były prowadzone warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

Tak.

12. Kto brał udział w takich szkoleniach?

- większość pracowników (w ramach szkolenia PUK 11 pracowników),

- członek zespołu ds. dostępności, na co dzień pełniąca funkcję animatora kultury - Paulina Strojniak uczestniczyła w cyklu spotkań organizowanych przez Muzeum Śląskie w Katowicach pn „Muzeum dla demencji".

13. Czy w szkoleniach brali też udział wolontariusze?

Nie.

14. Czy w szkoleniach brali udział współpracownicy/współpracowniczki (np. instruktorzy/instruktorki, przewodnicy/przewodniczki itp.)?

Tak.

13. Proszę określić poziom kompetencji dotyczących dostępności wśród osób w zespole i – opcjonalnie – przypisać osoby posiadające te kompetencje (przez funkcję i role w dziale).

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Zarządzanie dostępnością (koordynacja dostępności)					x	**Dyrektor Muzeum Saturn – Stefania Lazar** **- rozdziela budżet na zapewnianie dostępności** – odpowiada za planowanie i alokację środków finansowych przeznaczonych na działania związane z dostępnością muzeum. Dba, aby środki były wykorzystane w sposób racjonalny i skuteczny, z uwzględnieniem zarówno potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami, jak i możliwości instytucji, **- konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne** – zatwierdza przygotowaną ofertę programową, wystaw, wydarzeń oraz innych projektów realizowanych przez muzeum. Nadzoruje, aby proponowane rozwiązania merytoryczne były zgodne ze

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						standardami dostępności, a także by uwzględniały zróżnicowane potrzeby odbiorców, by były projektowane zgodnie z Modelem otwartej kultury, **- zatwierdza opracowane wytyczne zapewniania dostępności** – pełni rolę decyzyjną w zakresie dokumentów i procedur związanych z dostępnością. Jej zatwierdzenie stanowi gwarancję, że przyjęte wytyczne stają się obowiązującymi standardami w działalności muzeum. **Koordynator ds. dostępności – Aneta Muszyńska-Bania** **- kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności** – odpowiada za organizację, planowanie i nadzór nad działaniami zespołu. Koordynuje zadania poszczególnych członków, monitoruje postępy oraz dba o właściwą realizację przyjętych planów i wytycznych, - wspiera Dyrektora muzeum w procesie wdrażania rozwiązań związanych z dostępnością, zapewniając, aby proponowane działania były zgodne z obowiązującymi standardami i przepisami, - analizuje bieżące potrzeby w zakresie dostępności, inicjuje nowe projekty oraz nadzoruje ich realizację, - jest łącznikiem pomiędzy zespołem a dyrektorem instytucji, dbając o sprawny przepływ informacji i efektywną współpracę. **Zespół ds. dostępności – Aneta Muszyńska-Bania,**

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						Paulina Strojniak, Agnieszka Pituch W celu kompleksowego ujęcia zagadnień związanych z dostępnością oraz zapewnienia całościowego obrazu jej funkcjonowania w naszej instytucji, do składu zespołu ds. dostępności powołano przedstawicieli wszystkich działów muzeum, - przygotowuje własne działania merytoryczne – opracowuje i realizuje inicjatywy związane z tematyką dostępności, dostosowane do specyfiki muzeum oraz potrzeb różnych grup odbiorców, - prowadzi i organizuje warsztaty dotyczące potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych – zajmuje się zarówno przygotowaniem, jak i przeprowadzaniem szkoleń oraz spotkań edukacyjnych, które zwiększają świadomość pracowników i partnerów muzeum w zakresie dostępności, - stale współpracuje z dyrekcją muzeum – pozostaje w bezpośrednim kontakcie z Dyrektorem oraz Koordynatorem ds. Dostępności, konsultując bieżące działania i raportując efekty swojej pracy, - dba o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności – monitoruje zgodność działań muzeum z obowiązującymi przepisami prawa i standardami, a także wspiera ich praktyczne wdrażanie, - ma za zadanie opracować dwa kluczowe dokumenty instytucji: autodiagnozę oraz strategię

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						dostępności, które wyznaczą kierunki i standardy działań naszej instytucji w obszarze dostępności projektowanej oferty kulturalnej, - utrzymuje stały kontakt z środowiskiem OzN i osobami starszymi w celu ewaluacji, badania potrzeb i diagnozowania potrzeb występujących na różnych etapach podróży odbiorców wydarzeń, - na podstawie zdiagnozowanych potrzeb proponuje zmiany w ofercie programowej i podczas projektowania wydarzeń.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: WZROK					**x**	Dotyczy wszystkich pracowników muzeum i obejmuje zasady kontaktu oraz wsparcia osób z niepełnosprawnością wzroku lub osób starszych, - każdy pracownik zobowiązany jest do zapewnienia bezpiecznego i przyjaznego środowiska, w tym m.in. do udzielania pomocy w poruszaniu się, udostępniania informacji w formach alternatywnych, - w ramach codziennej obsługi szczególny nacisk kładzie się na empatię, cierpliwość i gotowość do indywidualnego dostosowania sposobu komunikacji. Celem wspomagania osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze wzroku na każdym etapie podróży.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR SŁUCH					**x**	Dotyczy wszystkich pracowników muzeum i obejmuje zasady kontaktu oraz wsparcia osób z niepełnosprawnością słuchu lub osób starszych, - każdy pracownik zobowiązany jest do zapewnienia jasnej i efektywnej komunikacji, w tym m.in. poprzez mówienie wyraźnie, utrzymywanie kontaktu wzrokowego, stosowanie gestów wspomagających przekaz,

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						- w codziennej obsłudze kładzie się szczególny nacisk na cierpliwość, uważne słuchanie oraz gotowość do indywidualnego dostosowania sposobu komunikacji do potrzeb odbiorcy ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu na każdym etapie podróży.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: RUCH					**x**	Dotyczy wszystkich pracowników muzeum i obejmuje zasady wsparcia osób z ograniczeniami ruchowymi lub osób starszych, - każdy pracownik zobowiązany jest do zapewnienia bezpiecznego i komfortowego wspomagania osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze poruszania się po muzeum, w tym m.in. jeśli zachodzi taka potrzeba poprzez udzielanie pomocy w pokonywaniu przeszkód, korzystaniu z wind, podjazdów i innych udogodnień, - w codziennej obsłudze szczególny nacisk kładziemy na empatię, cierpliwość oraz dostosowanie sposobu pomocy do indywidualnych potrzeb osoby odwiedzającej muzeum.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: ROZUMIENIE					**x**	Dotyczy wszystkich pracowników muzeum i obejmuje zasady wsparcia osób z trudnościami w rozumieniu informacji, komunikacji lub instrukcji, w tym osób starszych, - każdy pracownik zobowiązany jest do zapewnienia jasnej, zrozumiałej i cierpliwej komunikacji, w tym m.in. poprzez używanie prostego języka, powtarzanie lub parafrazowanie informacji oraz wspieranie poprzez materiały wizualne lub dodatkowe wskazówki, - w codziennej obsłudze szczególny nacisk kładzie się na empatię, cierpliwość oraz indywidualne dostosowanie sposobu przekazywania informacji do potrzeb odwiedzających.

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: CZUCIE					x	Dotyczy wszystkich pracowników muzeum i obejmuje zasady wsparcia osób z zaburzeniami czucia lub osób starszych, które mogą mieć ograniczoną percepcję dotykową, temperatury lub bólu, - każdy pracownik zobowiązany jest do zapewnienia bezpieczeństwa i komfortu osób odwiedzających muzeum, m.in. poprzez wskazywanie przeszkód, dbanie o odpowiednie oznakowanie przestrzeni oraz wspieranie przy obsłudze eksponatów lub interaktywnych stanowisk, - w codziennej obsłudze szczególny nacisk kładzie się na ostrożność, empatię i dostosowanie formy pomocy do indywidualnych potrzeb odwiedzających.
Szeroko rozumiany savoir vivre (inicjowanie kontaktu) z osobami o szczególnych potrzebach, w tym z osobami starszymi.					x	Dotyczy wszystkich pracowników muzeum i obejmuje zasady właściwego, uprzejmego i empatycznego nawiązywania kontaktu z osobami o szczególnych potrzebach, - każdy pracownik zobowiązany jest do inicjowania kontaktu w sposób delikatny, respektujący autonomię odwiedzających, z zachowaniem odpowiedniego dystansu i uprzejmości, - w codziennej obsłudze kładzie się nacisk na cierpliwość, empatię, dostosowanie formy komunikacji do indywidualnych potrzeb oraz świadomość różnorodności doświadczeń osób odwiedzających muzeum.
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: SŁUCH	x					Dotyczy wszystkich pracowników muzeum odpowiedzialnych za przygotowanie treści i materiałów edukacyjnych. - obecnie muzeum **nie posiada dostępnych materiałów ani**

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
(np. napisy rozszerzone, zlecanie tłumaczeń PJM).						**odpowiedniego sprzętu** wspomagającego osoby z problemami w obszarze słuchu, takich jak napisy rozszerzone do filmów czy tłumaczenia PJM, - konieczne jest wprowadzenie działań mających na celu zapewnienie pełnej dostępności materiałów edukacyjnych i informacyjnych dla osób z różnymi potrzebami w obszarze słuchu. - brak jest narzędzi wspierających odbiorców w obszarze słuchu (pętli indukcyjnej, przystosowanej ścieżki zwiedzania z tłumaczeniami w PJM), - podczas diagnozowania potrzeb odbiorców wielokrotnie zwracano uwagę na trudności w pełnym zrozumieniu treści przez osoby ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu. Wyraźnie podkreślano oczekiwanie stworzenia ścieżki zwiedzania dostosowanej do ich możliwości i preferencji, tak aby zapewnić tej grupie odbiorców równy i komfortowy dostęp do przekazywanych informacji.
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: WZROK (np. materiały dotykowe, audiodeskrypcja).		**x**				Dotyczy wszystkich pracowników muzeum odpowiedzialnych za przygotowanie treści i materiałów edukacyjnych, - obecnie muzeum **posiada dwie makiety terenowe**, które pozwalają na doświadczenie wyobrażenia i dźwięku miasta, co stanowi element wsparcia dla osób z niepełnosprawnością wzroku, - poza tym brak jest innych dostępnych udogodnień, materiałów edukacyjnych lub sprzętu dedykowanego osobom z problemami wzrokowymi, - Konieczne jest dalsze rozwijanie dostępności, tak aby materiały i

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						przestrzeń muzealna były w pełni przyjazne dla wszystkich odwiedzających z ograniczeniami wzrokowymi, Nieliczne materiały posiadają audiodeskrypcję.
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: ROZUMIENIE (np. karty w tekście łatwym, pomoce sensoryczne).				**x**		Dotyczy wszystkich pracowników muzeum odpowiedzialnych za przygotowanie treści i materiałów edukacyjnych, - w ramach działań dostępnościowych muzeum **powstała wystawa sensoryczna „Kolorowy Węgiel”.** Organizowane są liczna **warsztaty sensoryczne**, które wspierają osoby z trudnościami w rozumieniu informacji i przetwarzaniu bodźców. - działania te stanowią początek systemowego rozwoju dostępności i wymagają dalszego poszerzania oferty materiałów edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb odbiorców.
Język migowy	**x**					- dotyczy wszystkich pracowników muzeum odpowiedzialnych za obsługę osób z problemami słuchu. - obecnie muzeum **nie posiada tłumacza** ani materiałów przystosowanych do komunikacji w PJM. - konieczne jest wprowadzenie systematycznych działań w tym zakresie, w tym dostosowanie ścieżki zwiedzania dla odbiorców ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu.
Język prosty		**x**				Dotyczy wszystkich pracowników muzeum odpowiedzialnych za przygotowanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych. - obecnie muzeum **posiada nieliczne materiały w prostym języku**, co utrudnia odbiór treści

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						osobom z trudnościami w czytaniu, ze szczególnymi potrzebami poznawczymi lub osobom starszym. - konieczne jest opracowanie i wdrożenie materiałów w prostym języku, w tym np. kart edukacyjnych, instrukcji czy opisów wystaw, aby treści były zrozumiałe dla wszystkich odbiorców.
Komunikacja i promocja dostępności (w tym dostępne media społecznościowe)			**x**			Dyrektor, zespół ds. dostępności, pracownicy odpowiedzialni za promocję i udostępnianie informacji o ofercie muzeum. - obecnie **strona internetowa muzeum jest częściowo dostępna** i wymaga całościowych usprawnień, aby spełniała standardy dostępności dla osób z różnymi ograniczeniami. Ponadto materiały promocyjne w innych kanałach komunikacji nie są w pełni dostępne (np. brak audiodeskrypcji, brak wersji w prostym języku, brak nawigacji klawiaturowej, niepoprawnie powiększający się tekst). - konieczne jest opracowanie strategii komunikacji i promocji, która zapewni pełną dostępność treści w mediach społecznościowych, na stronie internetowej i w innych kanałach informacyjnych, tak aby informacje o muzeum były dostępne dla wszystkich grup odbiorców.
Obsługa sprzętu i narzędzi dostępu (np. pętli indukcyjnych)	**x**					brak sprzętu i przeszkolonej obsługi

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Ewakuacja i bezpieczeństwo OzN				**x**		Brak sprzętu. Instrukcja Bezpieczeństwa Przeciwpożarowego została opracowana w 2021 r. przez rzeczoznawcę Artura Markiewicza i zaktualizowana w 2024 r. Obowiązująca wersja nie uwzględnia jeszcze szczególnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Kompleksowe dostosowanie procedur zaplanowano na 2026 r. W IV kwartale 2025 r. odbędzie się szkolenie prowadzone przez specjalistę ds. ewakuacji, które obejmie m.in. zasady sprawnej i bezpiecznej ewakuacji oraz pomocy osobom z ograniczeniami podczas sytuacji zagrożenia życia, bądź zdrowia.

DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA I EWAKUACJA

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności architektonicznej?

Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi.

W 2025 roku został przeprowadzony wewnętrzny audyt dostępności architektonicznej, audytorami byli członkowie zespołu ds. dostępności. Audyt został przeprowadzony na potrzeby wypracowania autodiagnozy oraz celem wprowadzenia działań naprawczych.

2. Czy instytucja ma procedurę ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, jako element Instrukcji Bezpieczeństwa Przeciwpożarowego (IBP) / innych procedur?

Nie, Instrukcja Bezpieczeństwa Przeciwpożarowego została opracowana w 2021 roku przez rzeczoznawcę ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych Artura Markiewicza. Zaktualizowana została w 2024 roku. Obecnie obowiązująca instrukcja nie uwzględnia szczególnych potrzeb OZN w różnych obszarach dostępności. Całościowe dostosowanie procedur bezpieczeństwa pożarowego, tak aby były przyjazne i dostępne dla wszystkich, w tym dla OZN i osób starszych, zostało zaplanowane na rok 2026.

- w IV kwartale 2025 roku zaplanowano szkolenie prowadzone przez uprawnionego strażaka – specjalistę ds. procedur ewakuacyjnych. Celem szkolenia jest sprawna ewakuacja podczas nieprzewidzianych zdarzeń zagrażających życiu i zdrowiu odwiedzających. Program szkolenia **uwzględni potrzeby OZN oraz osób starszych**, zapewniając pracownikom wiedzę i umiejętności niezbędne do bezpiecznego wspierania wszystkich uczestników wydarzeń muzealnych w sytuacjach awaryjnych.

W instytucji nie ma sprzętu do szybkiej ewakuacji. Zakup planowany jest w 2026 roku.

3. Gdzie i jak opisywana jest dostępność architektoniczna instytucji?

W deklaracji dostępności, umieszczonej na stronie internetowej i BIP-ie muzeum.

4. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę architekturę?

Bariery architektoniczne:

1) **ciężkie i duże drzwi wejściowe do budynku GSW „Elektrownia”** stanowią utrudnienie dla osób o mniejszej sile fizycznej i osób z problemami w obszarze ruchu,
2) brak spójnego systemu oznaczeń,
3) **brak podjazdu do pulpitu sterowniczego w sali maszyn oraz na scenie w piwnicy** stanowi utrudnienie dla osób poruszających się na wózkach.

5. Jakie są 3 największe atuty dostępności architektonicznej instytucji?

W obydwu budynkach gwarantujemy:

1) windy,
2) podjazdy, szerokie ciągi komunikacyjne, dostępne miejsca parkingowe, chodniki wyposażone w płyty naprowadzające,
3) w pełni dostosowane toalety, odpowiednio opisane piktogramem i zlokalizowane przy głównych traktach komunikacyjnych.

6. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności architektonicznej instytucji?

1) Wymiana drzwi w GSW „Elektrownia" na lżejsze i bardziej ergonomiczne, co zapewni łatwy i bezpieczny dostęp do budynku wszystkim odwiedzającym – w tym osobom starszym, osobom z ograniczeniami ruchowymi oraz osobom o mniejszej sile fizycznej.
2) Wdrożenie spójnego i czytelnego systemu oznaczeń, ułatwiającego orientację w przestrzeni.
3) Brak podjazdu do pulpitu sterowniczego w sali maszyn oraz na scenie w piwnicy stanowi istotne utrudnienie dla osób poruszających się na wózkach. Rekomendowanym rozwiązaniem, wskazywanym zarówno przez odwiedzających, jak i zespół ds. dostępności, jest zakup przenośnego podjazdu. Rozwiązanie to umożliwi bezpieczny i funkcjonalny dostęp do obu miejsc, a z ekonomicznego punktu widzenia stanowi najbardziej efektywną i praktyczną alternatywę, pozwalającą szybko poprawić dostępność bez konieczności kosztownej przebudowy i ingerencji w zabytkową strukturę budynku.

7. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK"?

TAK

DOSTĘPNOŚĆ CYFROWA

1. **Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności cyfrowej?**

   Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.

W 2025 roku przeprowadzono wewnętrzny audyt dostępności cyfrowej, w którym udział wzięli członkowie zespołu ds. dostępności oraz osoba odpowiedzialna za bieżące uzupełnianie strony internetowej, posiadająca specjalistyczną wiedzę w tym zakresie. Audyt został zrealizowany w celu opracowania autodiagnozy oraz przygotowania działań naprawczych.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

2. **Gdzie i jak opisywana jest dostępność cyfrowa instytucji?**

Deklaracja dostępności publikowana na BIP i stronie internetowej muzeum.

3. **Jakie są 3 największe bariery w dostępie cyfrowym do instytucji?**

Strona internetowa nie jest w pełni dostosowana do wymogów **WCAG 2.1**

1) niepoprawnie powiększający się tekst (po powiększeniu staje się nieczytelny i poucinany),
2) brak technicznej możliwości umożliwiającej rozwinięcie strony o tłumaczenia na pjm,
3) niepoprawna nawigacja klawiaturowa,

4. **Jakie są 3 największe atuty dostępności cyfrowej instytucji?**

1) czytelna czcionka,
2) brak migających elementów,
3) możliwość zmiany kontrastu,

5. **Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności cyfrowej instytucji?**

Nowa dostosowana strona internetowa, w pełni przystosowana do potrzeb osób z różnymi ograniczeniami. Strona będzie zawierała m.in.: filmiki w PJM, wszystkie dokumenty będą dostępne w formie cyfrowej. Zdjęcia i obrazki zawierać będą tekst alternatywny, zapewniając pełną dostępność treści. Dla zagwarantowania poprawnego wykonania prac, powołamy niezależnego audytora, który dokona odbioru strony i potwierdzi jej zgodność z najnowocześniejszymi standardami dostępności cyfrowej.

6. **Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?**

   TAK

DOSTĘPNOŚĆ INFORMACYJNO KOMUNIKACYJNA

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności informacyjno-komunikacyjnej?

Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.

W 2025 roku członkowie zespołu ds. dostępności przeprowadzili wewnętrzny audyt dostępności komunikacyjnej. Celem pełniejszego obrazu istniejących barier, wykorzystano również wyniki ankiet dostępnościowych. Audyt posłużył do opracowania autodiagnozy oraz wyznaczenia kierunków działań naprawczych.

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność informacyjno-komunikacyjna instytucji?

Deklaracja dostępności publikowana na BIP i stronie internetowej muzeum.

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji, biorąc pod uwagę dostępność informacyjno-komunikacyjną?

1) brak drukowanych i cyfrowych materiałów promocyjnych, a także map z powiększoną czcionką,
2) brak alternatywnych ścieżek zwiedzania (z tłumaczeniem na PJM, prostymi tekstami oraz audiodeskrypcją),
3) brak przedprzewodnika w formie krótkiego filmu oraz prostej instrukcji w wersji PDF.

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

1) w jednostce został powołany koordynator ds. dostępności, który realizuje swoje zadania we współpracy z zespołem ds. dostępności. Zespół pracowników jest otwarty i przeszkolony,
2) dostępność wystawy stałej – maszyny oraz elementy ekspozycji w GSW „Elektrownia" zostały udostępnione do dotykania, co umożliwia zwiedzającym bezpośredni kontakt z eksponatami. W budynku cechowni wystawę uzupełniono o dwie makiety zabytkowej części Czeladzi, pozwalające na poznanie historii miasta w formie interaktywnej i sensorycznej. Całość tworzy nowoczesną, angażującą wystawę stałą, łączącą edukację z doświadczeniem praktycznym, dostosowaną do potrzeb różnych grup odbiorców, w tym osób z ograniczeniami sensorycznymi.
3) pomieszczenia zostały oznaczone w języku Braille'a.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

1) przygotowanie odpowiednich materiałów dostępnościowych,
2) stworzenie uniwersalnej ścieżki zwiedzania poprzez wprowadzenie wielofunkcyjnych audioprzewodników, przystosowanych do minimum trzech obszarów dostępności (tłumaczenia na PJM, audiodeskrypcji i prostych treści). Audioprzewodniki stanowią narzędzie, które nie tylko ułatwia odbiór treści, ale także zapewnia równy i niezależny dostęp do oferty kulturalnej wszystkim grupom odbiorców. Ich wdrożenie jest niezbędnym krokiem w kierunku realizacji Modelu kultury

otwartej, opartego na zasadzie równości szans, włączania społecznego i pełnego uczestnictwa w życiu kulturalnym.

3) stworzenie przedprzewodników w wersji filmu i mapy PDF,

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

TAK

PROGRAM I WYDARZENIA

Jakie wydarzenia były realizowane przez instytucję jako dostępne?

Organizowane przez nas wydarzenia wpisują się w ideę Modelu dostępnej kultury, tworząc przestrzeń otwartą i przyjazną wszystkim odbiorcom, niezależnie od wieku, sprawności czy doświadczenia.

1. W pierwszej połowie 2025 roku, w ramach programu „Synergie" koordynowanego przez Narodowe Centrum Kultury, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zrealizowaliśmy projekt pt. „Zdekarbonizowana rzeczywistość – europejska refleksja międzypokoleniowa". Projekt obejmował szeroki wachlarz działań od warsztatów dla uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Czeladzi, po wystawę partycypacyjną oraz wydanie publikacji dostosowanej do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami w obszarze rozumienia treści. Proces twórczy prowadzony był elastycznie, z dostosowaniem tempa, tematyki i materiałów do potrzeb uczestników. Kameralny charakter zajęć oraz indywidualne podejście umożliwiły każdemu uczestnikowi pełnoprawny udział w projekcie oraz poczucie współtworzenia jego efektów. Wszystkie materiały powstałe w ramach projektu przygotowano zgodnie z zasadami dostępności: filmy opatrzono napisami dla osób słabosłyszących, a treści promocyjne i wystawowe opracowano z uwzględnieniem potrzeb osób w obszarze wzroku i rozumienia.
2. Muzeum współorganizowało **Uniwersytet Trzeciego Wieku w Czeladzi**, w ramach którego odbył się cykl wykładów, prelekcji i koncertów z zapewnieniem warunków dostępności dla seniorów w obszarze ruchu i dostosowania treści do zainteresowań odbiorców.
3. Kontynuowaliśmy również cykl **„Kurs na sztukę"**, zaprojektowany dla rodzin cykl odbywa się raz w miesiącu. Dzieci uczestniczą w warsztatach plastycznych rozwijających kreatywność (najczęściej są to warsztaty sensoryczne), podczas gdy ich opiekunowie mogą wysłuchać równoległych wykładów. Dzięki tej formule rodziny mogą wspólnie doświadczać kultury, a jednocześnie zyskać czas na odpoczynek i rozwój pasji.
4. W ramach projektu *„Sąsiedztwo niejedno ma imię – pogranicze dąbrowsko-śląskie jako element kulturotwórczy"* dofinansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zorganizowano pięć spotkań tematycznych w ramach Akademii Pogranicza oraz debatę *„Hanysy i Gorole – sąsiedztwo niejedno ma imię"*. Wydarzenia te stanowiły przestrzeń dialogu i integracji lokalnych społeczności. Podczas debaty zagwarantowaliśmy pełna dostępność architektoniczną.
5. W czerwcu 2025 roku, w przestrzeni pokopalnianej przy GSW „Elektrownia" zorganizowaliśmy **plener rzeźbiarski**, którego efekty w postaci rzeźb prezentowane są na plenerowej wystawie przed budynkiem galerii. Tematem pleneru były legendy czeladzkie. Artyści stworzyli rzeźby przedstawiające postaci z sześciu lokalnych legend, m.in. Żyda i Przewoźnika, Skarbnika, Złodzieja Kapusty, Topielca, Imcia Józefa Kreczyka oraz Gospodarza Nieszporka. Dzieła stanowią artystyczną

reinterpretację lokalnych podań i kreują dialog między narracją historyczną a współczesną formą artystyczną. Dzięki swej formie przekazu owoce pracy są w pełni dostępne dla odbiorców wszystkich obszarów.

6. W ramach projektu „Sąsiedztwo niejedno ma imię…" zorganizowano także m.in. spacer przyrodniczy po Parku Grabek oraz spacer historyczny po pograniczu czeladzko-siemianowickim. Każde z wydarzeń zostało starannie przygotowane pod kątem merytorycznym i organizacyjnym. Trasy obu wydarzeń przygotowano w taki sposób, aby umożliwić udział osobom z niepełnosprawnością ruchową, a także uczestnikom ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia treści. Podczas spaceru przyrodniczego zwrócono uwagę na lokalną faunę i florę, a prowadzący w prosty i przystępny sposób objaśniał zjawiska przyrodnicze, zachęcając uczestników do aktywnego poznawania otoczenia. Spacer historyczny pozwolił na odkrywanie dziedzictwa kulturowego i przemysłowego regionu. Przewodnicy opowiadali o historii miejsc, ważnych wydarzeniach i postaciach, używając prostego języka oraz wspierając narrację materiałami wizualnymi. Dzięki temu każdy niezależnie od wieku czy sprawności mógł w pełni doświadczyć wartości edukacyjnej wydarzeń, a jednocześnie poczuć się częścią wspólnoty, która razem poznaje i współtworzy lokalną historię oraz przyrodę.
7. W październiku 2024 odbyła się bezpłatna *„Nocka na Saturnie"* dla dzieci, a w sierpniu 2025 – **kino plenerowe** z filmem *„Van Gogh. U bram wieczności"*. Oba wydarzenia były okazją do wspólnego uczestnictwa w kulturze w atmosferze swobody i otwartości wszystkich odbiorców.
8. W czerwcu zorganizowaliśmy duże wydarzenie w ramach **Industriady 2025 – Święta Zabytków Techniki.** Podczas tego wydarzenia, organizowanego w naszej przestrzeni od kilkudziesięciu lat udostępniamy sztukę szerokiemu gronu odbiorców, integrując lokalną społeczność wokół wydarzeń widowiskowych. Zapewniając pełną dostępność architektoniczną oraz różnorodne treści, dzięki czemu każdy uczestnik może znaleźć ofertę dostosowaną do swoich potrzeb.
   W programie znalazły się między innymi:
   - warsztaty naukowe „Kapitan Elektrownia",
   - geologiczne pokazy i wystawy przygotowane przez Instytut Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego,
   - jubilerskie i artystyczne warsztaty z tworzenia biżuterii i malarstwa,
   - plenerowa wystawa rzeźby,
   - Skarbo-land – specjalna strefa gier i zabaw dla dzieci,
   - piknik kulinarny „Skarby Gastro" z naturalnymi przysmakami od lokalnych twórców.

   Wydarzenie uświetniły również spektakle i pokazy plenerowe:
   - spektakl multimedialny „Blask" Teatru Świat – widowisko łączące taniec, ogień i efekty świetlne,
   - pokaz filmu niemej klasyki „Chaplin znany i nieznany",
   - koncert zespołu The Harpagans.

Industriada 2025 stanowi przykład wydarzenia w pełni włączającego, łączącego edukację, sztukę i rozrywkę, a także promującego lokalne dziedzictwo techniczne i kulturowe.

9. Od 16 lat organizujemy cykl Muzycznych Piątków, odbywający się w każdy ostatni piątek miesiąca. Koncerty obejmują różnorodny repertuar, od muzyki klasycznej po jazz, i są dostosowane do oczekiwań seniorów, zapewniając komfortowy udział w wydarzeniach muzycznych i niwelując bariery w dostępie do sztuki.
10. Jednorazowe i cykliczne warsztaty, prowadzone we współpracy z Zespołem Szkół Specjalnych w Czeladzi, łączą historię miasta z twórczością plastyczną, umożliwiając dzieciom o różnych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych wspólne działania artystyczne.
11. Latem 2025 roku odbyły się **artystyczne warsztaty wakacyjne** dla dzieci w ramach *Letniej Pracowni Rysunku i Malarstwa*, rozwijające kreatywność najmłodszych w atmosferze zabawy i integracji. Podczas projektowania tych wydarzeń szczególną uwagę zwracamy na pełne dostosowanie treści do możliwości i potrzeb uczestników.

Wszystkie wydarzenia odbywały się w formule stacjonarnej, w duchu Modelu dostępnej kultury. Ich wspólnym celem było zapewnienie każdemu uczestnikowi bez względu na wiek, sprawność czy doświadczenie możliwości pełnego uczestnictwa i współtworzenia wydarzenia kulturalnego.

1. Jakie wydarzenia chcą Państwo realizować jako dostępne w przyszłości?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

Wydarzenia zaplanowane na 2026 rok będą kontynuować strategię pełnej dostępności, integrując osoby z niepełnosprawnościami (OZN) i ich rodziny oraz całą lokalną społeczność. Priorytetem pozostaje tworzenie przestrzeni otwartej i przyjaznej wszystkim uczestnikom, niezależnie od wieku, sprawności czy doświadczenia. Z całą pewnością będziemy kontynuować wszystkie sprawdzone i cieszące się dużym odbiorem wydarzenia, realizowane od kilkudziesięciu lat dla różnych grup wiekowych – od dzieci i rodzin, przez seniorów, po młodzież i dorosłych. Do szczególnych działań, które planujemy rozwijać, należą m.in.:

- warsztaty edukacyjne i artystyczne dostosowane do różnych potrzeb uczestników, w tym dzieci z OZN, prowadzone w formule stacjonarnej i z możliwością integracji rodzin,
- plenerowe i przestrzenne inicjatywy artystyczne (rzeźba, malarstwo, warsztaty twórcze) w miejscach historycznych i pokopalnianych, z pełnym uwzględnieniem dostępności architektonicznej,
- spacery edukacyjne – przyrodnicze i historyczne – z jasnym, przystępnym przekazem i wsparciem materiałami wizualnymi,
- wydarzenia muzyczne i koncerty, takie jak cykl Muzycznych Piątków, z zapewnieniem komfortu dla seniorów,

- festiwale i duże wydarzenia plenerowe, np. Industriada, w których łączymy edukację, sztukę i rozrywkę, dostosowując treści i przestrzeń do potrzeb wszystkich odbiorców,
- działania prorodzinne, takie jak cykl „Kurs na sztukę", warsztaty wakacyjne i programy angażujące zarówno dzieci, jak i dorosłych opiekunów, z równoległą ofertą edukacyjną dla każdej grupy.

Poza realizowanymi od wielu lat wydarzeniami, w planach na przyszły rok przewidujemy wprowadzenie wydarzenia szczególnego, które będzie w pełni dostępne dla każdego odbiorcy. Jego projektowanie oparte jest na wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi technicznych oraz poszerzonej wiedzy zdobytej podczas cyklu szkoleń w ramach Projektowania Uniwersalnego Kultury organizowanych przez Narodowe Centrum Kultury. Szkolenia te otworzyły przed nami nowe perspektywy, pokazując, co należy zmieniać, aby w procesie planowania wydarzeń nikogo nie wyróżniać i nikogo nie pominąć.

Dzięki temu nasze działania stają się w pełni inkluzywne, zapewniając uczestnikom komfort, równy dostęp do kultury oraz możliwość pełnego współuczestnictwa w twórczych i edukacyjnych doświadczeniach. Planowane wydarzenia zostały także zainspirowane głosem grup docelowych, które wyraziły chęć uczestnictwa w działaniach o charakterze animacyjnym i edukacyjnym, będące składowymi elementami wydarzeń.

Pierwsze z tych wydarzeń będzie częścią festiwalu „Zagłębie Inspisacji", mającego charakter animacyjny, angażującego uczestników w aktywne doświadczenie kultury. Drugie wydarzenie przyjmie formę edukacji kulturalnej, nosząc nazwę „Kopalnia wiedzy. Cyfrowa ścieżka edukacyjna", i będzie obejmować nowoczesne, multimedialne metody nauki oraz interaktywne doświadczenia dostosowane do potrzeb różnych grup odbiorców.

W ten sposób planujemy rozwijać ofertę instytucji, tworząc wydarzenia, które nie tylko angażują i edukują, ale także w pełni respektują zasady dostępności i inkluzywności, pozwalając każdemu uczestnikowi na pełne uczestnictwo i współtworzenie życia kulturalnego.

Elementy wydarzenia I

(artystyczne o charakterze animacyjnym)

Festiwal „Zagłębie Inspiracji"

1. Gra terenowa w obu obiektach muzealnych, z częścią aktywności w przestrzeni zewnętrznej.
2. Cykl warsztatów:
   – plastyczne, których efekty zostaną zaprezentowane podczas II wydarzenia,
   – teatralne zakończone premierą autorskiej sztuki.
3. Partycypacyjny pokaz mody górniczej połączony z konkursem na nowoczesne interpretacje tradycyjnych strojów.
4. Miasteczko NGO-sów, w którym zaprezentowane zostaną praktyczne inspiracje i działania organizacji pozarządowych.
5. Koncerty:
   – partycypacyjny z udziałem osób z niepełnosprawnościami,

– Orkiestry Górniczej.

Elementy wydarzenia II

(o charakterze edukacji kulturalnej)

Kopalnia wiedzy. Cyfrowa ścieżka edukacyjna

1. Prezentacja ścieżki zwiedzania z audioprzewodnikami.
2. Premiera Kopalnianego Cyfrowego Słownika PJM.
3. Wystawa partycypacyjna z pracami uczestników warsztatów.
4. Kampania informacyjna „Dostępne muzeum", połączona z prezentacją nowej strony internetowej i jej funkcji wspierających dostępność.

W planowanych wydarzeniach na 2026 rok szczególną uwagę zwracamy na pełną integrację uczestników – zarówno pod względem fizycznej dostępności przestrzeni, jak i komunikacyjnego dostosowania treści. Celem jest, aby każdy mógł w pełni uczestniczyć w kulturze, rozwijać swoje pasje i doświadczać sztuki w sposób aktywny i współtwórczy, niezależnie od indywidualnych możliwości i ograniczeń. Festiwal połączy lokalną tożsamość z nowoczesnymi formami uczestnictwa w kulturze. Osoby ze szczególnymi potrzebami będą nie tylko uczestnikami, ale przede wszystkim współtwórcami wydarzeń. Działania te wspierają integrację, wzmacniają szacunek dla różnorodności i wpisują się w Model dostępnej kultury, realizując uniwersalne projektowanie oferty muzealnej. Jesteśmy pewni, że dzięki wspólnemu projektowaniu tych wydarzeń stworzymy kolejne wartościowe więzi z nowymi odbiorcami którzy do tej pory nie korzystali z naszej oferty, a podczas ankietowania skierowanego bezpośrednio do zrzeszających je stowarzyszeń zadeklarowali chęć uczestnictwa w naszej ofercie. W dłuższej perspektywie działania te mają na celu budowanie trwałych relacji z odbiorcami, wzmacnianie poczucia przynależności do lokalnej społeczności kultury oraz promowanie idei otwartej, dostępnej i inkluzywnej instytucji, w której każdy głos jest ważny, a różnorodność traktowana jako wartość dodana.

2. W jaki sposób komunikowane są wydarzenia dostępne? W jakich miejscach? Z jakim wyprzedzeniem? Przy użyciu jakich narzędzi?

Komunikacja wydarzeń dostępnych w naszej instytucji realizowana jest w sposób wielokanałowy, tak aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami i osób starszych.

Miejsca i kanały komunikacji:

- Materiały drukowane: plakaty i ulotki rozwieszane są na czeladzkich wiatach przystankowych, tablicach ogłoszeń oraz miejskich plakatach zbiorczych, np. w ramach „Czeladzkiego imprezownika", który gromadzi informacje o wydarzeniach kulturalnych odbywających się w mieście.
- Media tradycyjne i lokalne: publikacje w gazetach lokalnych, takich jak „Echo Czeladzi" i „Dziennik Zachodni", a także ogłoszenia radiowe.
- Media cyfrowe: informacje zamieszczane są na stronie internetowej muzeum oraz w mediach społecznościowych, przede wszystkim na Facebooku.
- Marketing bezpośredni: wysyłka maili, SMS-ów do stałej bazy odbiorców oraz marketing szeptany, dzięki czemu informacje trafiają także do osób, które nie korzystają regularnie z mediów społecznościowych ani prasy.

Wyprzedzenie komunikacji:

Informacje o wydarzeniach dostępnych przekazywane są z odpowiednim wyprzedzeniem – zazwyczaj minimum 2–3 tygodnie przed planowanym terminem realizacji. Dzięki temu uczestnicy mogą zaplanować swój udział, a osoby ze szczególnymi potrzebami mają czas na przygotowanie transportu, zorganizowanie asysty lub zapoznanie się z dodatkowymi materiałami informacyjnymi.

Sposób opracowania treści:

Wszystkie komunikaty tworzone są w taki sposób, aby były jasne i zrozumiałe dla wszystkich odbiorców, bez użycia specjalistycznego nazewnictwa czy skomplikowanych terminów. Materiały edukacyjne, informacyjne i promocyjne muzeum są przystępne dla dzieci, osób starszych oraz osób z trudnościami poznawczymi. Takie podejście ma również na celu eliminowanie niepotrzebnych barier i „muru mentalnego" między instytucją a odbiorcami, umożliwiając każdemu pełne i komfortowe korzystanie z oferty muzeum.

Dzięki tej strategii komunikacji zapewniamy, że informacja o wydarzeniach dostępnych dociera do różnych grup odbiorców w sposób kompleksowy i inkluzywny, zwiększając szanse na aktywne uczestnictwo w kulturze wszystkich zainteresowanych.

3. Jak przygotowywane są wydarzenia dostępne? Jak i kto je planuje?

Proces przygotowywania wydarzeń dostępnych w Muzeum Saturn ma charakter zespołowy i partycypacyjny. W jego realizację zaangażowani są pracownicy merytoryczni i animatorzy, pracownicy techniczni oraz dyrekcja.

Planowanie strategiczne

Odbywa się na poziomie dyrekcji oraz zespołu ds. dostępności. Dyrektor wraz z koordynatorem ds. dostępności wyznaczają główne kierunki działań, zatwierdzają program wydarzeń oraz dbają o zapewnienie odpowiednich środków finansowych i kadrowych.

Opracowanie programu merytorycznego

Za przygotowanie treści wydarzeń, warsztatów i wystaw odpowiadają pracownicy merytoryczni i animatorzy. Ich zadaniem jest tak przygotować program, aby był dostępny dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz seniorów.

Współpraca z zespołem technicznym

Zespół techniczny odpowiada za dostosowanie przestrzeni, przygotowanie sprzętu wspierającego dostępność (np. makiety dotykowe) oraz zapewnienie bezpieczeństwa uczestników wydarzeń.

Konsultacje z odbiorcami i partnerami

Już na etapie planowania organizowane są spotkania i konsultacje z przedstawicielami grup docelowych (osób z niepełnosprawnościami, seniorów) oraz partnerami instytucjonalnymi (Zespół Szkół Specjalnych, Uniwersytet Trzeciego Wieku, lokalne organizacje pozarządowe). W celu stworzenia adekwatnej oferty kulturalnej prowadzimy ciągły proces ewaluacyjny i ankietowanie grupy docelowych. Dzięki temu program wydarzeń odpowiada realnym potrzebom odbiorców**.**

Działania promocyjne i komunikacyjne

Prowadzone są we współpracy pracowników ds. administracyjnych z zespołem ds. dostępności. Każde wydarzenie promowane jest w formatach przyjaznych osobom z różnymi potrzebami: w prostym języku, z napisami oraz w wersjach cyfrowych dostępnych online.

Całość procesu odbywa się w stałej współpracy wszystkich działów muzeum, co gwarantuje, że wydarzenia przygotowywane są zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego i w pełni odpowiadają potrzebom wszystkich uczestników.

4. Czy w planowaniu i organizacji wydarzeń biorą udział osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze?

Tak.

Muzeum Saturn włącza osoby z niepełnosprawnościami oraz seniorów w proces planowania i organizacji wydarzeń. Udział ten odbywa się na kilku poziomach:

Konsultacje programowe – przy opracowywaniu nowych wystaw, warsztatów i wydarzeń kulturalnych prowadzimy spotkania oraz ankiety wśród osób z niepełnosprawnościami (uczestników Zespołu Szkół Specjalnych w Czeladzi, członków lokalnych stowarzyszeń) oraz seniorów (Uniwersytet Trzeciego Wieku, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych).

Ewaluacja wydarzeń – osoby te uczestniczą w badaniach satysfakcji i wyrażają swoje opinie w ankietach, rozmowach indywidualnych oraz poprzez media społecznościowe. Uwagi zebrane po wydarzeniach są analizowane i wpływają na kształt kolejnych edycji.

Współtworzenie oferty – seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami uczestniczą w projektach partycypacyjnych, takich jak wystawy i warsztaty współtworzone z uczestnikami (np. warsztaty plastyczne z Zespołem Szkół Specjalnych, cykl wykładów i koncertów z Uniwersytetem Trzeciego Wieku).

Reprezentacja w partnerstwach – współpracujemy z instytucjami i organizacjami, które reprezentują te grupy, zapewniając im realny wpływ na proces planowania i organizacji wydarzeń.

Dzięki takiemu podejściu osoby z niepełnosprawnościami i seniorzy nie tylko uczestniczą w wydarzeniach jako odbiorcy, ale stają się także współtwórcami oferty kulturalnej Muzeum Saturn.

5. **Czy promocję wydarzeń wspiera środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?**

Tak.

Promocja wydarzeń Muzeum Saturn jest wspierana przez środowiska osób z niepełnosprawnościami i seniorów, z którymi instytucja pozostaje w stałej współpracy. Informacje o wydarzeniach dostępnych są udostępniane i rekomendowane przez:

– Zespół Szkół Specjalnych w Czeladzi – placówka dzieli się materiałami informacyjnymi z rodzicami i opiekunami uczniów z niepełnosprawnościami, a także angażuje się w ich dystrybucję w środowisku lokalnym,

– Uniwersytet Trzeciego Wieku w Czeladzi – seniorzy aktywnie przekazują informacje swoim członkom, zachęcając do udziału w wydarzeniach,

– Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych – organizacja informuje o wydarzeniach członków swojej społeczności, w tym osoby starsze i ich rodziny,

– lokalne organizacje pozarządowe i stowarzyszenia wspierające osoby z niepełnosprawnościami oraz seniorów – pomagają w promocji wydarzeń poprzez własne kanały komunikacji (media społecznościowe, strony internetowe, biuletyny).

Dzięki temu informacje o wydarzeniach dostępnych docierają bezpośrednio do grup docelowych poprzez zaufane środowiska i liderów opinii.

6. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez zespół instytucji?

Tak.

Każde wydarzenie dostępne jest poddawane ewaluacji przez zespół ds. dostępności Muzeum Saturn. Po zakończonych działaniach odbywają się spotkania pracowników z dyrektorem oraz koordynatorem ds. dostępności, podczas których analizowane są mocne i słabe strony wydarzenia. Zespół omawia m.in.:

– stopień realizacji celów związanych z dostępnością,

– poziom zaangażowania uczestników,

– napotkane bariery organizacyjne i techniczne,

– skuteczność zastosowanych rozwiązań dostępnościowych.

Wnioski z ewaluacji są dokumentowane i służą jako podstawa do wprowadzania udoskonaleń w kolejnych inicjatywach. Dzięki temu proces wprowadzania zmian w Muzeum Saturn ma charakter rozwojowy i sprzyja systematycznemu podnoszeniu jakości oferty kulturalnej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

7. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez publiczność?

Tak.
Muzeum Saturn systematycznie prowadzi ewaluację swojej oferty dostępnej dla publiczności. Opinie uczestników gromadzone są poprzez:

– ankiety w wersji papierowej i online,

– rozmowy bezpośrednie odbiorców wydarzeń z pracownikami muzeum,

– możliwość wyrażania opinii i sugestii w mediach społecznościowych muzeum,

– konsultacje prowadzone z partnerami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami i seniorów.

Zebrane informacje są analizowane przez zespół i wykorzystywane do modyfikacji oferty. Dzięki temu program wydarzeń jest dostosowywany do realnych potrzeb odbiorców, a publiczność ma poczucie współtworzenia oferty kulturalnej instytucji.

Szczegółowa analiza programu

Analizujemy program wydarzenia - Industriady (Święto Zabytków Techniki) organizowane na zrewitalizowanym terenie pokopalnianym w budynkach GSW Elektrowni i cechowni

ETAPY PODRÓŻY ODBIORCY	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni instytucji	Doświadczenie wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
OBSZAR: WZROK	1) strona internetowa 2) media społecznościowe - Facebook, post udostępniany przez zaprzyjaźnione, rozpoznawalne osoby z lokalnego środowiska, 3) plakaty rozwieszone na czeladzkich wiatach przystankowych i na tablicach ogłoszeń (zawierają numer telefonu i mail do instytucji celem ułatwienia kontaktu, - sms i mail do stałych odbiorców, którzy zapisali się do bazy muzealnego newslettera, - kontakt bezpośredni w środowiskach lokalnych (promocja szeptana), - maile z zaproszeniami do lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, - informacja w gazetach lokalnych Echo Czeladzi (dostępne również online udostępnione z możliwością odczytu maszynowego tekstu), radio, **Dbamy o czytelność naszych materiałów promocyjnych.** Na ulotkach stosujemy bezszeryfową czcionkę o wielkości co najmniej 12 pkt oraz interlinię 1,5 co zapewnia	Wstęp na wszystkie wydarzenia organizowane w ramach Święta Zabytków Techniki jest bezpłatny..	Przystanki autobusowe znajdują się w odległości nie większej niż 30 metrów od budynków GSW „Elektrownia” i Cechowni. Do dyspozycji gości dostępny jest również przestronny parking, który zapewnia komfortowe miejsca dla wszystkich odwiedzających. Chodniki wyposażone zostały w płyty naprowadzające. Brakuje przedprzewodnika, który w prosty i przystępny sposób wspierałby proces dotarcia do naszej instytucji zawierający proste instrukcje lektora, także w wersji pdf.	- brak przeszkód na traktach komunikacyjnych, co umożliwia swobodne poruszanie się po całej instytucji. - możliwość wejścia z psem przewodnikiem. - obszary wymagające poprawy: - brak audiodyskrypcji. - brak audioprzewodników, które umożliwiłyby samodzielne zwiedzanie całej ścieżki ekspozycjnej. - niedostateczna liczba miejsc wypoczynku dla odwiedzających zarówno w przestrzeni wewnętrznej jak i na zewnątrz. - w razie potrzeby przeszkoleni pracownicy udzielają informacji oraz osobistego wsparcia podczas zwiedzania. Zdiagnozowano realną potrzebę wyposażenia pracowników obsługi w identyfikujące T-shirty i bluzy. Wprowadzenie takiego rozwiązania ułatwi odwiedzającym rozpoznanie osób, do których mogą zwrócić się po pomoc i wsparcie,	Właściwe oznaczanie dzieł i eksponatów (zastosowany kontrast, duże litery, czytelna czcionka), dostępne folie powiększające, - w sali głównej GSW „Elektrownia” bez ograniczeń można dotykać maszyn i pulpitu sterowniczego, co ułatwia doświadczenie interaktywne.	1) Kontakt bezpośredni z pracownikami (po wydarzeniu pytamy co odwiedzającym się podobało, a co wymaga dopracowania, z czego chcieliby skorzystać w przyszłości, 2) ankiety zarówno w wersji wydrukowanej do uzupełnienia na miejscu, jeśli odbiorca nie ma czasu by wypełnić ankietę na miejscu prosimy o uzupełnienie ankiety online, - ankiety rozsyłamy również do stowarzyszeń działających w obszarze wzroku. 3) możliwość wyrażenia opinii w mediach społecznościowych

	przejrzystość i komfort odbioru treści.			co znacząco podniesie komfort korzystania z oferty instytucji.		
OBSZAR: SŁUCH	W materiałach promocyjnych brak jest dostosowanych materiałów w pjm, 1) strona internetowa 2) media społecznościowe - Facebook, post udostępniany przez zaprzyjaźnione, rozpoznawalne osoby z lokalnego środowiska, 3) plakaty rozwieszone na czeladzkich wiatach przystankowych i na tablicach ogłoszeń (zawierają numer telefonu do instytucji celem ułatwienia kontaktu, - sms do stałych odbiorców, którzy zapisali się do bazy muzealnego newslettera, - kontakt bezpośredni w środowiskach lokalnych (promocja szeptana), - maile z zaproszeniami do lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz OzN, - gazety lokalne Echo Czeladzi (dostępne również online/ miesięcznik udostępniony jest w wersji umożliwiającej odczytanie maszynowe tekstu), radio,	Wstęp na wszystkie wydarzenia organizowane w ramach Święta Zabytków Techniki jest bezpłatny.	Przystanki autobusowe znajdują się w odległości nie większej niż 30 metrów od budynków GSW „Elektrownia” i Cechowni. Do dyspozycji gości dostępny jest również przestronny parking, który zapewnia komfortowe miejsca dla wszystkich odwiedzających. Brakuje przedprzewodnika, który w prosty i przystępny sposób wspierałby proces dotarcia do naszej instytucji. Dla osób z problemami w obszarze słuchu przewidujemy stworzenie wersji z tłumaczeniem na PJM.	Program industriady przewidywał punkt wydarzenia dla osób z szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu przygotowano spektakl multimedialny *„Blask”*, pokaz filmu Chaplina - na życzenie istnieje możliwość zamówienia asysty tłumacza migowego, należy to jednak zrobić z wyprzedzeniem tak byśmy mogli sprowadzić tłumacza. Na miejscu instytucja nie posiada systemu migam, - wyznaczony kierunek zwiedzania, **BRAK** 1) przedprzewodnika i treści w PJM 2) mapek zwiedzania, 2) dla czytelności ścieżki zwiedzania występuje konieczność wykonania większej ilości oznaczeń.	Obszary wymagające poprawy w zakresie dostępności dla OzN w obszarze słuchu: - Brak tłumacza pjm i alternatywnych możliwości technicznych, - brak sprzętu wspomagającego odbiór oferty przez osoby ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu, - podczas przeprowadzonego badania ankietowego, skierowanego bezpośrednio do osób głuchych działających na naszym terenie, zdiagnozowaliśmy wyraźną potrzebę dostosowania oferty do ich potrzeb. Wyniki jednoznacznie wskazują, że osoby głuche chcą aktywnie uczestniczyć w wydarzeniach i oczekują oferty przygotowanej z myślą o ich potrzebach. W celu zaspokojenia potrzeb w tym zakresie planujemy wprowadzić system audioprzewodnikó w z udogodnieniami dla osób słabosłyszących, a dla osób głuchych	1) Kontakt bezpośredni z pracownikami (po wydarzeniu pytamy co odwiedzającym się podobało, a co wymaga dopracowania, z czego chcieliby skorzystać w przyszłości, 2) ankiety zarówno w wersji wydrukowanej do uzupełnienia na miejscu, jeśli odbiorca nie ma czasu by wypełnić ankietę na miejscu prosimy o uzupełnienie ankiety online, - ankiety rozsyłamy również do stowarzyszeń działających w obszarze słuchu. 3) możliwość wyrażenia opinii w mediach społecznościowych

					przetłumaczoną na PJM ścieżkę zwiedzania.	
OBSZAR: RUCH	1) strona internetowa 2) media społecznościowe - Facebook, post udostępniany przez zaprzyjaźnione, rozpoznawalne osoby z lokalnego środowiska, 3) plakaty rozwieszone na czeladzkich wiatach przystankowych i na tablicach ogłoszeń (zawierają numer telefonu do instytucji celem ułatwienia kontaktu, - sms do stałych odbiorców, którzy zapisali się do bazy muzealnego newslettera, - kontakt bezpośredni w środowiskach lokalnych (promocja szeptana), - maile z zaproszeniami do lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, gazety lokalne Echo Czeladzi (dostępne również online/ miesięcznik udostępniony jest w wersji umożliwiającej odczytanie maszynowe tekstu), radio.	Wstęp na wszystkie wydarzenia organizowane w ramach Święta Zabytków Techniki jest bezpłatny.	Przystanki autobusowe znajdują się w odległości nie większej niż 30 metrów od budynków GSW „Elektrownia” i cechowni. Do dyspozycji gości przygotowano przestronny parking, na którym wyznaczono liczne miejsca dla osób OzN. Miejsca te są odpowiednio oznaczone i przeznaczone dla osób posiadających karty parkingowe. Droga z przystanku autobusowego do obu instytucji jest w pełni dostępna – nie występują na niej bariery architektoniczne. Chodniki są równe i proste, z niskimi podjazdami, dostosowane do potrzeb osób z trudnościami obszarze ruchu. Brakuje przedprzewodnika, który w prosty i przystępny sposób wspierałby proces dotarcia do naszej instytucji. Problemem pozostają duże i ciężkie drzwi w budynku GSW „Elektrownia”, aby zlikwidować tą barierę planujemy ich wymianę na lekkie i dzięki temu dostępne.	1) Podjazdy, szerokie przejścia z łatwym dostępem do dzieł i eksponatów, brak progów, 2) winda, 3) szerokie przejścia. 4) toalety dostosowane do potrzeb OzN, **MINUSY:** 1) ciężkie drzwi wejściowe, 2) brak możliwości podjazdu do pulpitu sterowniczego i sceny w piwnicy, 3) brak wystarczającej liczby miejsc spoczynkowych zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz gdzie prezentowana była duża część treści podczas wydarzenia, 4) na życzenie odbiorcy dysponujemy miejscem do przechowywania bagażu podręcznego.	W naszej instytucji zapewniamy szerokie przejścia, które umożliwiają swobodny dostęp do poszczególnych sal wystawowych i eksponatów. Na terenie ekspozycji rozmieszczone są ławki i krzesła, pozwalające na odpoczynek oraz komfortowe podziwianie dzieł sztuki i eksponatów. W najbliższych planach znajduje się rozbudowa stref wypoczynkowych, aby jeszcze lepiej odpowiadały na potrzeby odwiedzających. Opisy eksponatów umieszczone są na wysokości wzroku, co ułatwia ich odczytanie. Dodatkowo w budynku cechowni zainstalowano system z okularami VR, dzięki któremu osoby pozostające na parterze mogą zobaczyć widok taki sam, jak ten dostępny z wieży widokowej. Brak podjazdu do pulpitu sterowniczego w sali maszyn oraz na scenie w piwnicy stanowi istotne utrudnienie dla osób poruszających się na wózkach. Rekomendowany	1) Kontakt bezpośredni z pracownikami (po wydarzeniu pytamy co odwiedzającym się podobało, a co wymaga dopracowania, z czego chcieliby skorzystać w przyszłości, 2) ankiety zarówno w wersji wydrukowanej do uzupełnienia na miejscu i prośba o uzupełnienie ankiety online, 3) możliwość wyrażenia opinii w mediach społecznościowych.

					m rozwiązaniem, wskazywanym zarówno przez odwiedzających, jak i zespół ds. dostępności, jest zakup przenośnego podjazdu.	
OBSZAR: ROZUMIENIE	W materiałach promocyjnych i edukacyjnych dbamy o przejrzystą strukturę, czytelne nagłówki, odpowiednią wielkość czcionki i kontrast, co ułatwia skupienie i odbiór treści. Użycie prostego języka 1) strona internetowa 2) media społecznościowe - Facebook, post udostępniany przez zaprzyjaźnione, rozpoznawalne osoby z lokalnego środowiska, 3) plakaty rozwieszone na czeladzkich wiatach przystankowych i na tablicach ogłoszeń (zawierają numer telefonu do instytucji celem ułatwienia kontaktu telefonicznego i mailowego, - sms do stałych odbiorców, którzy zapisali się do bazy muzealnego newslettera, - kontakt bezpośredni w środowiskach lokalnych (promocja szeptana), - maile z zaproszeniami do lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz OzN, - gazety lokalne Echo Czeladzi (dostępne również online), radio,	Wstęp na wszystkie wydarzenia organizowane w ramach Święta Zabytków Techniki jest bezpłatny.	Przystanki autobusowe znajdują się w odległości nie większej niż 30 metrów od IK. Istnieje potrzeba stworzenia przedprzewodnika, który w prosty i przystępny sposób będzie wspierał proces dotarcia do naszej instytucji. Będzie on stworzony w języku prostym.	**INDUSTRIADA 2025** odbywała się pod hasłem *„Skarby Ziemi”* i została zaprojektowana tak, by każdy – dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy – mogli znaleźć coś dla siebie. Program łączy warsztaty naukowe i artystyczne, pokazy geologiczne, wystawy plenerowe, strefę zabaw dla dzieci oraz piknik kulinarny. Całość dopełnią widowiskowe wydarzenia: spektakl multimedialny *„Blask”*, pokaz filmu Chaplina z muzyką na żywo oraz koncert zespołu **The Harpagans**. To dzień pełen różnorodnych doświadczeń, w którym kultura staje się dostępna i zrozumiała dla wszystkich. Istnieje realna potrzeba stworzenia kliku dodatkowych stref zainteresowań dla dzieci, tak aby rodzice mogli swobodnie korzystać z przygotowanej oferty.	Dostosowanie treści w obszarze rozumienia polega na takim przygotowaniu materiałów i komunikatów, aby były one w pełni zrozumiałe dla odbiorców o różnych potrzebach poznawczych. Oznacza to przede wszystkim stosowanie prostego języka, unikanie trudnych pojęć specjalistycznych oraz przedstawianie treści w logicznej i uporządkowanej formie. Ważnym elementem jest również uzupełnianie tekstu grafiką, ikonami czy multimediami, które wspierają zrozumienie przekazu. Dzięki temu informacje są bardziej dostępne dla osób z trudnościami w uczeniu się, osób starszych czy osób z niepełnosprawnościami poznawczymi. Naszym celem jest tworzenie treści, które są nie tylko poprawne merytorycznie, ale	1) Kontakt bezpośredni z pracownikami (po wydarzeniu pytamy co odwiedzającym się podobało, a co wymaga dopracowania, z czego chcieliby skorzystać w przyszłości, 2) ankiety zarówno w wersji wydrukowanej do uzupełnienia na miejscu, jeśli odbiorca nie ma czasu by wypełnić ankietę na miejscu prosimy o uzupełnienie ankiety online, - ankiety rozsyłamy również do stowarzyszeń działających w obszarze rozumienia. 3) możliwość wyrażenia opinii w mediach społecznościowych.

					także przystępne – tak, aby każdy mógł w pełni z nich skorzystać i czuć się zaproszony do udziału w kulturze. W najbliższym czasie planujemy wdrożyć system audioprzewodnikó w który będzie zawierał wersję z prostymi/krótkimi komunikatami. Dla osób chcących poznać więcej treści przygotowane zostaną bardziej rozbudowane wersje.	
OBSZAR: CZUCIE	1) strona internetowa 2) media społecznościowe - Facebook, post udostępniany przez zaprzyjaźnione, rozpoznawalne osoby z lokalnego środowiska, 3) plakaty rozwieszone na czeladzkich wiatach przystankowych i na tablicach ogłoszeń (zawierają numer telefonu do instytucji celem ułatwienia kontaktu, - sms do stałych odbiorców, którzy zapisali się do bazy muzealnego newslettera, - kontakt bezpośredni w środowiskach lokalnych (promocja szeptana), - maile z zaproszeniami do lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz OzN, - gazety lokalne Echo Czeladzi (dostępne również online), radio.	Wstęp na wszystkie wydarzenia organizowane w ramach Święta Zabytków Techniki jest bezpłatny.	Przystanki autobusowe znajdują się w odległości nie większej niż 30 metrów od IK. Istnieje potrzeba stworzenia przedprzewodnika, który w prosty i przystępny sposób będzie wspierał proces dotarcia do naszej instytucji. Będzie on stworzony w języku prostym.	Program łączy warsztaty naukowe i artystyczne, pokazy geologiczne, wystawy plenerowe, strefę zabaw dla dzieci oraz piknik kulinarny. Całość dopełnią widowiskowe wydarzenia: spektakl multimedialny „Blask”, pokaz filmu Chaplina z muzyką na żywo oraz koncert zespołu The Harpagans. To dzień pełen różnorodnych doświadczeń, w którym kultura staje się dostępna i zrozumiała dla wszystkich. Zauważamy potrzebę stworzenia stref wypoczynku i wyciszenia, by osoby ze szczególnymi potrzebami w obszarze czucia mogły odpocząć od ciągłych bodźców.	Planowane jest stworzenie map sensorycznych, które przy użyciu odpowiednio dobranych kolorów będą wskazywały poziom dostępności i intensywności bodźców w poszczególnych strefach obiektu. Ma to na celu ułatwienie poruszania się osobom o szczególnych potrzebach sensorycznych, w tym również osobom wysoko wrażliwym. Jedna z wystaw, zlokalizowana na górnej kondygnacji, zawiera treści o dużym ładunku emocjonalnym – porusza trudne tematy i prezentuje realistyczne, momentami drastyczne sceny, a także elementy	1) Kontakt bezpośredni z pracownikami (po wydarzeniu pytamy co odwiedzającym się podobało, a co wymaga dopracowania, z czego chcieliby skorzystać w przyszłości, 2) ankiety zarówno w wersji wydrukowanej do uzupełnienia na miejscu lub prośba o uzupełnienie ankiety online, 3) możliwość wyrażenia opinii w mediach społecznościowych

					nagości. Z tego względu przestrzeń ta zostanie wyraźnie oznaczona na mapie, aby odwiedzający mogli świadomie zdecydować o jej zwiedzeniu, dostosowując wizytę do własnych potrzeb i komfortu.	
UWAGI OGÓLNE	Należy zadbać aby działania promocyjne wystarczająco wcześnie trafiały do odbiorców. Dbamy o to by materiały docierały na 2-3 tygodnie przed planowanym wydarzeniem. To pozwala swobodnie zaplanować wyjście, zorganizować sobie transport, czy poprosić o asystę.	**W zwyczajne dni zwiedzanie muzeum jest odpłatne.** Obowiązuje jeden bilet, który uprawnia do wejścia zarówno do cechowni, jak i do GSW „Elektrownia". Bilety można zakupić bezpośrednio na miejscu – w kasie przy wejściu do GSW „Elektrownia". OzN, po okazaniu ważnej legitymacji, korzystają z bezpłatnego wstępu. Recepcja wyposażona jest w obniżoną ladę, co ułatwia obsługę osób poruszających się na wózkach. Sprzedaż prowadzona jest przez wyszkolony personel,	Planujemy przygotowanie uniwersalnego, prostego filmu pełniącego rolę przedprzewodnika, który będzie przystosowany do wszystkich obszarów dostępności. Film będzie zawierał podstawowe informacje ułatwiające odwiedzającym dotarcie do naszej instytucji i poruszanie się po jej terenie. W materiale przedstawimy między innymi: - dostępne środki transportu, w tym autobusy, którymi można do nas dojechać, - opiszemy trasę prowadzącą od przystanku do wejścia do instytucji, - informacje o tym, którymi drzwiami najlepiej wchodzić do środka. Celem filmu jest wsparcie osób odwiedzających w planowaniu wizyty oraz zapewnienie, że każdy będzie mógł	Podczas ewaluacji wielokrotnie podkreślano, że liczba miejsc przeznaczonych na relaks i odpoczynek w trakcie wydarzenia jest niewystarczająca. Dostrzegamy realną potrzebę stworzenia dodatkowych stref wypoczynku, które zwiększą komfort uczestników.		

		który służy pomocą i informacją w kwestii zakupu właściwego biletu.	komfortowo i samodzielnie korzystać z naszej oferty. Powstanie także wersja PDF.			

Planowane wydarzenie edukacyjna ścieżka zwiedzania realizowane w kompleksie dwóch pokopalnianych budynków GSW ”Elektrowni” i Cechowni

ETAPY PODRÓŻY ODBIORCY	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni instytucji	Doświadczenie wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
OBSZAR: WZROK	- częściowo dostępna strona internetowa, - podany kontakt do koordynatorki dostępności (w deklaracji dostępności – umieszczonej na BIP i stronie internetowej) - materiały promocyjne, plakaty z czytelną czcionką rozwieszane na wiatach przystankowych i tablicach ogłoszeń, baza sms dla osób zapisanych do newslettera,	stacjonarnie w kasie muzeum. Możliwość płatności gotówkowej i bezgotówkowej. Regulamin sprzedaży biletów określa wiele preferencyjnych zniżek m.in. dla OZN, emerytów, bilet rodzinny. Celem udostępnienia oferty dla osób w kryzysie ekonomicznym czwartek wyznaczono jako dzień bezpłatnego zwiedzania.	Przystanki autobusowe zlokalizowane są do 30 m od budynków GSW „Elektrowni” i Cechowni. Duży parking z wyznaczonymi miejscami na potrzeby OzN. Brakuje opracowanego przedprzewodnika, w wersji pdf i krótkiego filmu	Pomoc wykwalifikowanego zespołu, możliwość skorzystania z asystenta, który na czas zwiedzania ścieżki będzie także przewodnikiem, możliwość zwiedzania z psem przewodnikiem, opisy obrazów wykonane w prostej i czytelnej czcionce, umieszczone na odpowiedniej wysokości, możliwość powiększenia napisów przy pomocy foli powiększającej. Na chwile obecną miejsca wyciszenia i strefy relaksu mają niewystarczająco rozbudowaną infrastrukturę, istnieje potrzeba ich rozbudowania.	Planujemy wdrożenie audioprzewodników, z funkcjami wspomagającymi obszar widzenia, tj. lektor, zwiększony kontrast, wystawa jest uzupełniona o makiety 3D które można dotykać (są to interaktywne wersje wydające dźwięki), w GSW „Elektrownia” istnieje możliwość dotykania zabytkowych, poindustrialnych urządzeń.	W sposób ciągły prowadzimy ewaluację po wydarzeniach. Zachęcamy do wypełnienia ankiety (są dwie możliwości techniczne- proponujemy wersję drukowaną z czytelną czcionką i wersję online). Jeśli zachodzi taka potrzeba pracownik pomaga w wypełnieniu ankiety, poprzez odczytanie pytań. Opinie można wyrażać także w mediach społecznościowych, preferujemy kontakt osobisty z odbiorcami – pozwala to na zachowanie osobistego charakteru opinii i zrozumienia przekazu odbiorcy.
OBSZAR: SŁUCH	- częściowo dostępna strona internetowa (brak dostosowanych materiałów promocyjnych w PJM), - podany kontakt do koordynatorki dostępności (w deklaracji dostępności – umieszczonej na BIP i stronie internetowej) baza sms dla osób zapisanych do newslettera,	stacjonarnie w kasie muzeum. Możliwość płatności gotówkowej i bezgotówkowej. Regulamin sprzedaży biletów określa wiele preferencyjnych zniżek m.in. dla OZN, emerytów, bilet rodzinny. Celem udostępnienia oferty dla osób w kryzysie ekonomicznym czwartek	Przystanki autobusowe zlokalizowane są do 30 m od budynków GSW „Elektrownia” i Cechowni. Duży parking z wyznaczonymi miejscami na potrzeby OzN. Brakuje opracowanego przedprzewodnika, w wersji pdf i krótkiego filmu z pjm.	Pomoc wykwalifikowanego zespołu, możliwość skorzystania z asystenta, który na czas zwiedzania ścieżki będzie także przewodnikiem, brak sprzętu i audioprzewodników.	zdjęcia i grafiki nie mają tekstu alternatywnego stanowiska wyposażone są w napisy, Planujemy wdrożenie audioprzewodników, z funkcjami wspomagającymi obszar słuchu. Urządzenia będą miały wgraną wersję z tłumaczeniem na pjm.	W sposób ciągły prowadzimy ewaluację po wydarzeniach Zachęcamy do wypełnienia ankiety (są dwie możliwości techniczne- proponujemy wersję drukowaną z czytelną czcionką i wersję online). Jeśli zachodzi taka potrzeba pracownik pomaga w wypełnieniu ankiety, poprzez odczytanie pytań. Opinie można wyrażać także w mediach społecznościowych, preferujemy kontakt

		wyznaczono jako dzień bezpłatnego zwiedzania.				osobisty z odbiorcami – pozwala to na zachowanie osobistego charakteru opinii i zrozumienia przekazu odbiorcy.
OBSZAR: RUCH	- częściowo dostępna strona internetowa (brak dostosowanych materiałów promocyjnych w PJM), - podany kontakt do koordynatorki dostępności (w deklaracji dostępności – umieszczonej na BIP i stronie internetowej) baza sms dla osób zapisanych do newslettera,	stacjonarnie w kasie muzeum. Możliwość płatności gotówkowej i bezgotówkowe j. Regulamin sprzedaży biletów określa wiele preferencyjnyc h zniżek m.in. dla OZN, emerytów, bilet rodzinny. Celem udostępnienia oferty dla osób w kryzysie ekonomiczny m czwartek wyznaczono jako dzień bezpłatnego zwiedzania.	Dojście do instytucji z przystanku autobusowego nie sprawia trudności – chodniki są równe i dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Utrudnieniem są ciężkie drzwi wejściowe, które mogą stanowić barierę dla osób o mniejszej sile fizycznej bądź tych z barierami w obszarze ruchu.	Pomoc wykwalifikowanego zespołu, możliwość skorzystania z asystenta, który na czas zwiedzania ścieżki będzie także przewodnikiem Na chwile obecną miejsca wyciszenia i strefy relaksu mają niewystarczająco rozbudowaną infrastrukturę, istnieje potrzeba ich rozbudowania. Na terenie obiektu znajdują się szerokie przejścia, winda, podjazdy oraz brak progów, co zapewnia swobodne poruszanie się osobom z ograniczoną mobilnością. Dodatkowym atutem jest kamera zamontowana na wieży zegarowej budynku, dzięki której odwiedzający mogą za pomocą okularów VR obserwować widok z góry bez potrzeby wchodzenia na wieżę. Brak podjazdu do pulpitu sterowniczego w sali maszyn oraz na scenie w piwnicy stanowi istotne utrudnienie dla osób poruszających się na wózkach i z ograniczeniami ruchowymi. Rekomendowanym rozwiązaniem, wskazywanym zarówno przez odwiedzających, jak i zespół ds. dostępności, jest	Planujemy wdrożenie audioprzewodnikó w, z funkcjami dostosowującymi moment odtwarzania treści do miejsca w którym zlokalizowany jest odbiorca, tj. będą one zawierały zarówno wersję z lektorem, zwiększony kontrast, wystawa jest uzupełniona o makiety 3D odbiorcy z problemami w obszarze ruchu mogą kompleksowo zapoznać się z miejscami do których poprzez ograniczenia fizyczne mają utrudniony dostęp (są to interaktywne wersje wydające dźwięki).	W sposób ciągły prowadzimy ewaluację po wydarzeniach Zachęcamy do wypełnienia ankiety (są dwie możliwości techniczne- proponujemy wersję drukowaną z czytelną czcionką i wersję online). Jeśli zachodzi taka potrzeba pracownik pomaga w wypełnieniu ankiety, poprzez odczytanie pytań. Opinie można wyrażać także w mediach społecznościowyc h, preferujemy kontakt osobisty z odbiorcami – pozwala to na zachowanie osobistego charakteru opinii i zrozumienia przekazu odbiorcy.

				zakup przenośnego podjazdu.		
OBSZAR: ROZUMIENIE	- częściowo dostępna strona internetowa (brak dostosowanych materiałów promocyjnych w PJM), - podany kontakt do koordynatorki dostępności (w deklaracji dostępności – umieszczonej na BIP i stronie internetowej) baza sms dla osób zapisanych do newslettera,	stacjonarnie w kasie muzeum. Możliwość płatności gotówkowej i bezgotówkowe j. Regulamin sprzedaży biletów określa wiele preferencyjnyc h zniżek m.in. dla OZN, emerytów, bilet rodzinny. Celem udostępnienia oferty dla osób w kryzysie ekonomiczny m czwartek wyznaczono jako dzień bezpłatnego zwiedzania.	Przystanki autobusowe zlokalizowane są do 30 m od budynków GSW „Elektrownia” i Cechowni. Duży parking. Brakuje opracowanego przedprzewodnika, w wersji pdf i krótkiego filmu. Brakuje czytelnego oznaczenia wewnętrznych traktów komunikacyjnych.	Pomoc wykwalifikowanego zespołu, możliwość skorzystania z asystenta, który na czas zwiedzania ścieżki będzie także przewodnikiem, opisy obrazów wykonane w języku prostym, Na chwile obecną miejsca wyciszenia i strefy relaksu mają niewystarczająco rozbudowaną infrastrukturę, istnieje potrzeba ich rozbudowania.	Planujemy wdrożenie audioprzewodnikó w, z funkcjami dostosowującymi moment odtwarzania treści do miejsca w którym zlokalizowany jest odbiorca, tj. będą one zawierały zarówno wersję z lektorem, zwiększony kontrast, wystawa jest uzupełniona o makiety 3D odbiorcy z problemami w obszarze ruchu mogą kompleksowo zapoznać się z miejscami do których poprzez ograniczenia fizyczne mają utrudniony dostęp (są to interaktywne wersje wydające dźwięki).	W sposób ciągły prowadzimy ewaluację po wydarzeniach. Zachęcamy do wypełnienia ankiety (są dwie możliwości techniczne- proponujemy wersję drukowaną z czytelną czcionką i wersję online). Jeśli zachodzi taka potrzeba pracownik pomaga w wypełnieniu ankiety, poprzez odczytanie pytań. Opinie można wyrażać także w mediach społecznościowyc h, preferujemy kontakt osobisty z odbiorcami – pozwala to na zachowanie osobistego charakteru opinii i zrozumienia przekazu odbiorcy.
OBSZAR: CZUCIE	- częściowo dostępna strona internetowa (brak dostosowanych materiałów promocyjnych w PJM), - podany kontakt do koordynatorki dostępności (w deklaracji dostępności – umieszczonej na BIP i stronie internetowej) baza sms dla osób zapisanych do newslettera,	stacjonarnie w kasie muzeum. Możliwość płatności gotówkowej i bezgotówkowe j. Regulamin sprzedaży biletów określa wiele preferencyjnyc h zniżek m.in. dla OZN, emerytów, bilet rodzinny. Celem udostępnienia oferty dla osób w kryzysie ekonomiczny m czwartek wyznaczono jako dzień	Przystanki autobusowe zlokalizowane są do 30 m od budynków GSW „Elektrownia” i Cechowni. Duży parking. Brakuje opracowanego przedprzewodnika, w wersji pdf i krótkiego filmu. Brakuje czytelnego oznaczenia wewnętrznych traktów komunikacyjnych.		Podczas ścieżki zwiedzania napotykamy na dużą ilość bodźców dlatego planujemy przygotować strefy relaksu i wyciszenia, a także wprowadzić ”ciche godziny”.	W sposób ciągły prowadzimy ewaluację po wydarzeniach Zachęcamy do wypełnienia ankiety (są dwie możliwości techniczne- proponujemy wersję drukowaną z czytelną czcionką i wersję online). Jeśli zachodzi taka potrzeba pracownik pomaga w wypełnieniu ankiety, poprzez odczytanie pytań. Opinie można wyrażać także w mediach społecznościowyc

		bezpłatnego zwiedzania.				h, preferujemy kontakt osobisty z odbiorcami – pozwala to na zachowanie osobistego charakteru opinii i zrozumienia przekazu odbiorcy.
UWAGI OGÓLNE	Zdiagnozowaliśmy, że nasze wyprzedzenie promocyjne jest niewystarczające dla części OzN; o wydarzeniach informujemy środowisko OzN w mediach społecznościowych (w tym zależnych od OzN).	Budynek Cechowni zostanie oficjalnie otwarty w „Barbórkę" 4 grudnia 2025.	Zarówno budynek Cechowni, jak i GSW „Elektrownia" są bardzo dobrze przygotowane pod względem architektonicznym, do zmiany zdiagnozowaliśmy niewielkie niedoskonałości.	Na życzenie odbiorcy umożliwiamy asystenta osoby ze szczególnymi potrzebami		

PUBLICZNOŚĆ I RELACJE

1. **Proszę wskazać obszary dostępności według Modelu Dostępnej Kultury, których reprezentanci pojawiają się w instytucji?**

   ☒ OBSZAR WZROK,

   ☒ OBSZAR SŁUCH,

   ☒ OBSZAR RUCH,

   ☒ OBSZAR ROZUMIENIE,

   ☒ OBSZAR CZUCIE.

2. **Reprezentanci Ci pojawiają się w instytucji jako:**

   ☒ PUBLICZNOŚĆ BIERNA

   ☒ PUBLICZNOŚĆ WŁĄCZONA W DZIAŁANIA

3. **Biorąc pod uwagę specyfikę lokalną (albo dowolną inną, zależnie od zasięgu oddziaływania instytucji), poziom uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w życiu instytucji można ocenić jako:**

   ☒ Zdecydowanie wysoki

4. **Czy instytucja ma partnerstwa lub inne relacje ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i osobami starszymi?**
   TAK.

5. **Proszę opisać charakter tych relacji (czas ich trwania, poziom relacji) oraz określić czy mają one charakter formalny (to relacje pomiędzy instytucją a organizacjami pozarządowymi) czy nieformalny (to relacje z pojedynczymi osobami lub grupami nieformalnymi).**

Relacje nawiązane przez instytucję z partnerami zewnętrznymi mają zarówno charakter formalny, jak i nieformalny. W przypadku poniższych przykładów mamy do czynienia głównie z długotrwałymi, stałymi relacjami o dużym stopniu zaangażowania.

1) Zespół Szkół Specjalnych w Czeladzi

Relacja ma charakter formalny i utrzymywana jest na przestrzeni wielu lat. Młodzież z tej placówki regularnie uczestniczy w zajęciach i warsztatach organizowanych przez muzeum, zarówno w ramach bieżącej działalności, jak i projektów grantowych. Współpraca ta wykracza poza typowe uczestnictwo – szkoła współtworzyła z muzeum wystawę oraz cykl warsztatów. Owocem tej relacji jest również wydawnictwo zrealizowane w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Synergie", co świadczy o partnerskim charakterze tej współpracy.

2) Uniwersytet Trzeciego Wieku

Relacja ta ma charakter formalny i jest długofalowa. W roku 2024/2025 w ramach współpracy z UTW zorganizowano kilkanaście wydarzeń o charakterze edukacyjno-kulturowym. Były to między innymi wykłady, prelekcje oraz koncerty kameralne. Uczestnicy UTW są aktywnymi odbiorcami działań instytucji, a spotkania odbywają się cyklicznie, co świadczy o stabilności i wzajemnym zaufaniu między partnerami.

3) Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych

To również formalna relacja o wyjątkowo długim trwaniu – sięgającym 16 lat. Co roku w siedzibie instytucji współorganizowana jest uroczystość upamiętniająca powrót dzieci z Potulic do Czeladzi. Wydarzenie to ma zarówno wymiar edukacyjny, upamiętniający i symboliczny, a stałość tej współpracy świadczy o głębokim zaangażowaniu obu stron i potrzebie kultywowania pamięci historycznej.

6. Jakie nowe kontakty i relacje może / chce nawiązać zespół instytucji w niedalekiej przyszłości?

W odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby osób z niepełnosprawnością słuchu dostrzegamy konieczność podjęcia działań zmierzających do pełniejszego włączenia tej grupy odbiorców w stały dostęp do naszej oferty kulturalnej. Planujemy zatem nawiązanie współpracy z instytucjami działającymi na rzecz osób głuchych, m.in. ze Związkiem Głuchych w Katowicach oraz Zespołem Szkolno-Przedszkolnym dla Dzieci Niesłyszących i Słabo Słyszących w Katowicach. Stała współpraca z tą grupą odbiorców jest możliwa po wdrożeniu przygotowanych dostępności w obszarze słuchu.

Równocześnie zauważamy rosnące zainteresowanie naszą działalnością ze strony **Stowarzyszenia „Bądź z Nami" z Będzina**. Jest to Stowarzyszenie wspierające osoby neuroróżnorodne. Stanowi to dla nas kolejną przestrzeń do rozwijania dostępności i budowania trwałych relacji partnerskich.

7. Obecności i reprezentacji jakiej grupy osób o szczególnych potrzebach najbardziej brakuje w instytucji?

Analizując naszą działalność w kontekście idei dostępnej kultury, dostrzegamy obszary, w których niektóre grupy odbiorców są wciąż niedostatecznie reprezentowane lub ich udział w procesach programowych pozostaje ograniczony.

- Osoby głuche i niesłyszące **–** wciąż brakuje nam stałej współpracy z osobami posługującymi się Polskim Językiem Migowym. W duchu dostępnej kultury oznacza to nie tylko zapewnienie tłumaczeń, ale także włączanie osób Głuchych do współtworzenia oferty i konsultowania jej jakości oraz użyteczności.

- Osoby z niepełnosprawnością intelektualną – mimo podejmowanych działań (np. warsztaty plastyczne), grupa ta pozostaje marginalnie obecna w życiu instytucji. Dostrzegamy w niej jednak ogromny, niezaangażowany jeszcze potencjał. Model dostępnej kultury zakłada nie tylko otwieranie

drzwi, ale też aktywne zapraszanie, współpracę z opiekunami i organizacjami, a także tworzenie programów tworzonych w dialogu z samymi uczestnikami.

- Osoby z niepełnosprawnością ruchową – mimo niewielu barier architektonicznych, które postaramy się w najbliższym czasie wyeliminować, nadal odczuwamy brak realnego udziału tych osób w testowaniu i współtworzeniu oferty. W duchu dostępnej kultury chcemy przejść od myślenia „dla" do myślenia „z" – co oznacza zaproszenie osób poruszających się na wózkach jako samoorzeczników do bycia recenzentami i współautorami naszych działań.

- Osoby niewidome i słabowidzące – mimo podejmowanych prób (np. modele 3D miasta), liczba materiałów dotykowych i audiodeskrypcji jest nadal niewystarczająca. Aby osiągnąć pełniejszą reprezentację, chcemy włączyć osoby z dysfunkcją wzroku w proces projektowania tych rozwiązań – tak, by oferta była tworzona w zgodzie z ich realnymi potrzebami.

- Osoby starsze z ograniczoną mobilnością – ta grupa licznie korzysta z naszej oferty, jednak często pozostaje biernym odbiorcą. W modelu dostępnej kultury w duchu którego chcemy tworzyć naszą ofertę istotne jest, aby osoby starsze mogły aktywnie współtworzyć i współdecydować – np. poprzez udział
w konsultacjach programowych, projektach międzypokoleniowych czy współprowadzeniu zajęć.

- Osoby neuroatypowe (np. w spektrum autyzmu) – dotychczas nie stworzyliśmy wystarczających rozwiązań wspierających (np. stref wyciszenia, przewodników sensorycznych, godzin cichych). Chcemy jednak wprowadzać zmiany systemowe, które pozwolą im czuć się swobodnie i bezpiecznie w przestrzeni naszej instytucji.

Podsumowując: najbardziej brakuje nam stałej, partnerskiej obecności osób ze szczególnymi potrzebami w procesie tworzenia i testowania oferty kulturalnej**.** Model dostępnej kultury podpowiada, że nie chodzi wyłącznie o dostosowania techniczne, ale o budowanie relacji, reprezentacji i współdecydowania**.** Dlatego naszym priorytetem na przyszłość jest rozwijanie dialogu z tymi grupami i traktowanie ich nie tylko jako odbiorców, ale jako współtwórców naszej działalności. Rezultatem nawiązanych współprac będzie systemowa zmiana polegająca na zwiększeniu dostępności, rozumianej nie tylko jako likwidacja barier technicznych, architektonicznych, ale również jako standard kreowania i projektowania oferty kulturalnej przy partycypacyjnym udziale osób ze szczególnymi potrzebami.

ZASOBY DOSTĘPNYCH TEKSTÓW KULTURY

1. **Czy w zasobach instytucji są teksty kultury dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?**

Tak, opracowane od początku jako dostępne.

2. **Jak oceniana jest przez Was liczba dostępnych tekstów kultury w instytucji?**

Jest ich za mało – oferta nie jest zadowalająca dla publiczności.

3. **Jak przechowywane są narzędzia dostępu, np. audiodeskrypcje, nagrania w języku migowym, karty w tekście łatwym do czytania, itp.?**

Tylko on-line albo jako kopie cyfrowe.

4. **Czy baza dostępnych tekstów kultury albo informacje o nich są dostępne dla publiczności?**

Tak, online.

5. **Jakie teksty kultury są dostępne?**

W ramach działalności statutowej udostępniamy odbiorcom różnorodne teksty kultury, zarówno w przestrzeni wystawienniczej, jak i w formie projektów multimedialnych.

Na wystawie stałej prezentujemy treści związane z historią i dziedzictwem regionu, wzbogacone o materiały archiwalne, fotografie i obiekty materialne. Ekspozycja jest uzupełniona o elementy interaktywne, które pozwalają odbiorcom pogłębiać wiedzę i angażować się w odkrywanie lokalnej tożsamości kulturowej.

W ramach projektu „Zdekarbonizowana rzeczywistość europejska – refleksja międzypokoleniowa" udostępniliśmy serię filmów dokumentalnych, w tym wywiady z górnikami. Nagrania te ukazują z perspektywy świadków historii proces transformacji społecznej i przemysłowej, dając jednocześnie przestrzeń dla dialogu międzypokoleniowego.

Dodatkowo, w otwartym dostępie na naszym kanale YouTube znajdują się m.in.. filmy dokumentalne:

1. „Wokół historii kościoła pw. Matki Bożej Bolesnej w Czeladzi” – film przybliżający historię ważnego obiektu sakralnego w regionie.
2. „Utracone Dzieciństwo” – poruszająca opowieść o losach dzieci z Potulic, pokazująca dramatyczne doświadczenia najmłodszych w czasie wojny.

Dzięki różnorodności form – od ekspozycji muzealnych po filmy dokumentalne – oferujemy naszym odbiorcom dostęp do tekstów kultury, które zarówno dokumentują lokalne dziedzictwo, jak i podejmują uniwersalne tematy pamięci, tożsamości i przemian społecznych.

6. Jakie są największe przeszkody w udostępnianiu tekstów kultury w instytucji?

Najważniejszym wyzwaniem pozostaje brak w pełni dostosowanej strony internetowej, która powinna być podstawowym narzędziem informacyjnym i komunikacyjnym dla wszystkich odbiorców. Obecny kształt witryny nie zapewnia wystarczającej zgodności z wymogami dostępności cyfrowej, co stanowi barierę szczególnie dla osób z niepełnosprawnościami wzroku czy słuchu.

Drugą istotną przeszkodą jest brak uniwersalnej ścieżki zwiedzania, która mogłaby w sposób kompleksowy odpowiadać na potrzeby różnych grup odbiorców. Aktualnie nie dysponujemy rozwiązaniem, które w jednym spójnym formacie łączyłoby wszystkie obszary dostępności, tak aby stworzyć ofertę w duchu Modelu dostępnej kultury.
Aktualne w ścieżce zwiedzania brakuje:
- tłumaczenia na Polski Język Migowy, dla
- napisów dla osób słabosłyszących,
- lektora i audiodeskrypcję dla osób niewidomych,
- adaptacji tekstów do prostego języka, ułatwiającą odbiór osobom z niepełnosprawnością intelektualną czy osobom starszym.
- przystosowanie ścieżki zwiedzania na potrzeby dzieci,

Brak tych narzędzi sprawia, że nie wszystkie grupy odbiorców mogą w równym stopniu uczestniczyć w odbiorze przygotowanych treści. W duchu modelu dostępnej kultury traktujemy jednak te braki nie jako bariery nie do pokonania, lecz jako pole do rozwoju i wyzwanie, które chcemy systematycznie podejmować, budując instytucję otwartą i inkluzywną.

7. Podczas jakiego typu wydarzeń zespół instytucji pracuje na bazie dostępnych tekstów kultury?

Zespół instytucji aktywnie wykorzystuje dostępne teksty kultury w trakcie wydarzeń o charakterze edukacyjnym, popularyzatorskim i animacyjnym, których celem jest przybliżanie lokalnego dziedzictwa szerokiemu gronu odbiorców.

Szczególną rolę pełnią **spacery przewodnickie po mieście**, organizowane zarówno cyklicznie, jak i w ramach większych inicjatyw, takich jak **„Kierunek GZM”**. Podczas tych przechadzek uczestnicy mają okazję poznawać historie miejsc i ludzi poprzez specjalnie przygotowane **kody QR** rozmieszczone w przestrzeni miejskiej. Dzięki nim możliwe jest odsłuchiwanie treści w formie audiobooków, co ułatwia dostęp do lokalnych narracji również osobom preferującym formy audialne.

W ramach spacerów historycznych prowadzonych w najbliższym otoczeniu instytucji szczególne znaczenie mają cztery nośniki narracyjne, głęboko zakorzenione w historii i kulturze regionu. Ich przetłumaczenie na cztery języki sprawia, że mogą być swobodnie wykorzystywane także podczas wizyt grup zagranicznych, w tym młodzieży z Francji i Ukrainy. W takich sytuacjach szczególnego znaczenia nabiera wymiar **międzykulturowej edukacji**, w której kluczowe są konteksty kulturowe, językowe i historyczne.

Dzięki temu praca z tekstami kultury nie ogranicza się jedynie do ich prezentowania, ale staje się narzędziem **dialogu, wymiany doświadczeń i budowania wspólnej pamięci**, co wpisuje się w ideę kultury dostępnej i otwartej dla różnych grup odbiorców.

8. Czy w otoczeniu instytucji kultury są obiekty dostępne (np. rzeźby, pomniki przyrody, budynki albo widoki i układy architektoniczne)?

W bezpośrednim otoczeniu instytucji oraz w przestrzeni miasta znajduje się wiele obiektów, które można uznać za dostępne i wartościowe pod względem edukacyjnym oraz kulturowym.

Na terenie Czeladzi funkcjonuje system „Poznaj historię”, który umożliwia samodzielne odkrywanie lokalnego dziedzictwa. Wystarczy zeskanować kod QR, aby przenieść się na stronę poznajhistorie.pl, gdzie dostępne są audiobooki opowiadające o czterech ważnych dla miasta miejscach:

- Pałac pod Filarami,
- dzieje górnictwa w Czeladzi,

- opowieść o czeladzkiej czarownicy,
- lampa górnicza na Placu Vianney'a w dzielnicy Czeladź-Piaski.

Wszystkie nagrania dostępne są w pięciu językach: polskim, angielskim, niemieckim, rosyjskim i francuskim, co dodatkowo poszerza grono odbiorców.

Oprócz tego przestrzeń miasta wzbogacają liczne rzeźby i instalacje, w tym figury nawiązujące do czeladzkich legend, pylony upamiętniające historię byłej kopalni „Saturn", a także fontanna z rzeźbą „Chłopiec z łabędziem" autorstwa Theodora Kalidego. Wszystkie te elementy nie tylko uatrakcyjniają przestrzeń publiczną, ale także stanowią punkty styku z lokalnym dziedzictwem, dostępne szerokiemu gronu odbiorców.

Stefania Lazar
Elektronicznie podpisany przez Stefania Lazar
Data: 2025.09.29 13:18:42 +02'00'